

Edmund Kowalski CSsR

ORCID: 0000-0002-1406-0659

Accademia Alfonsiana – Rzym

Człowiek i jego płeć: mężczyzna i kobieta. Chrześcijańsko-personalistyczna wizja osoby, małżeństwa i rodziny

Słowa kluczowe: człowiek, osoba, płeć, gender, małżeństwo, rodzina

Keywords: man, person, sex, gender, marriage, family

Wyzwania, przed jakimi stoi dziś Kościół powszechny i współczesne społeczności, mają swoją genezę w tzw. rewolucji seksualnej (lub „rewolucji obyczajowej” – zmianach społeczno-obyczajowych dotyczących seksualności zachodzących w kulturze amerykańskiej i Europy Zachodniej w latach 60. i 70. XX wieku) oraz towarzyszących jej przemianach kulturowych, obyczajowych i w konsekwencji społeczno-politycznych. Odrzucenie tzw. tradycyjnej moralności doprowadziło do głębokich i radykalnych zmian w rozumieniu ludzkiej płciowości. Szczególnym wyrazem tych przemian jest ideologia gender oraz postawy charakterystyczne dla LGBT+. Proklamują one prawo do samookreślenia przez człowieka swojej płci bez odniesienia do obiektywnych kryteriów wyznaczonych przez jego genom i anatomię oraz radykalny rozdział między płciowością biologiczną (*sex*) i kulturową (*gender*), pierwszeństwo płci społeczno-kulturowej przed płcią biologiczną, a także dążenie do stworzenia „społeczeństwa bez różnic płciowych”¹. Jednocześnie te silne trendy ideologiczno-polityczne przyznają priorytetowe znaczenie różnorodnym orientacjom (skłonnościom) seksualnym negującym komplementarność

¹ Kongregacja ds. Edukacji Katolickiej, *Stworzył ich jako mężczyznę i kobietę. Z myślą o drodze dialogu na temat kwestii gender w edukacji* (2.02.2019), nr 10; <https://episkopat.pl/en/52028-2-2/> (dostęp: 1 września 2022).

płciową mężczyzny i kobiety, a tym samym podważają ich małżeńskie i rodzicielskie powołanie. Za cel wyznaczają sobie także prawne zrównanie związków homoseksualnych z małżeństwami heteroseksualnymi. W efekcie czysto ludzka płciowość zostaje coraz bardziej pozbawiona swego osobowego znaczenia i wartości, jako szczególny dar udzielony kobiecie i mężczyźnie przez samego Stwórcę (Rdz 1, 27)².

Oceniając dezyderaty środowisk LGBT+, osób głoszących ideologię gender i reprezentujących radykalny feminizm³, antropologia i etyka chrześcijańska odwołuje się zarówno do argumentów rozumowych, obiektywnych, uniwersalnych i powszechnie poznawalnych (nauki doświadczalne, filozofia, antropologia filozoficzna), jak i do Bożego dzieła stworzenia (Objawienie, Tradycja i teologia). Współczesna antropologia chrześcijańska łączy te dwa nurty refleksji w personalistycznej wizji człowieka, według której osoba niosąca w sobie Boże podobieństwo jest istotą rozumną, wolną i zdolną do miłości (małżeństwo i rodzina). Szukając prawdziwego sensu życia i obiektywnej prawdy zgodnej z własnym sumieniem, jest ona zdolna do zachowania swojej tożsamości w solidarnej i sprawiedliwej harmonii z innymi osobami.

1. Męskość i kobiecość – komplementarność osoby ludzkiej

Obszarem współczesnej dyskusji na temat antropologii filozoficzno-teologicznej, otwartej na osiągnięcia nauk o człowieku, jest etyka chrześcijańska. W jej ramach, poza pytaniem o moralne dobro, wciąż ponawiane są pytania o naturę kobiety i mężczyzny, powołanie rodzinne obojga i wzajemną odpowiedzialność, w tym rodzicielską. Współczesne dyskusje etyków chrześcijańskich dały okazję do refleksji nad cielesnością człowieka, w tym nad znaczeniem jego płciowości. Kwintesencja tej dyskusji została zawarta w nauczaniu Kościoła wyrażonym w licznych dokumentach papieży i dykasterii Stolicy Apostolskiej ostatniego wieku. Nauczanie Kościoła wskazuje na fundamentalny i obiektywny fakt, iż w wielu dziedzinach współczesnej wiedzy o człowieku można znaleźć ważne elementy, które pomagają zintegrować ludzką płciowość w strukturze osoby. Wskazują one na naturę osoby ludzkiej jako jedność duchowo-cielesną, czyli jedność wszystkich skłonności, zarówno duchowych, jak i cielesnych, oraz wszelkich innych właściwości pozwalających osiągnąć

² Stanowisko Konferencji Episkopatu Polski w kwestii LGBT+ (28.08.2020), nr 4; <https://episkopat.pl/wp-content/uploads/2020/08/Stanowisko-Konferencji-Episkopatu-Polski-w-kwestii-LGBT.pdf> (dostęp: 1 września 2022).

³ Zob. tamże, nr 5–18.

jej cel (por. *Veritatis splendor*, nr 48)⁴. W tym sensie płciowość jest podstawowym składnikiem osobowości, sposobu bycia i komunikowania się człowieka, w tym przeżywania i wyrażania ludzkiej miłości⁵.

Jakkolwiek w prawidłowym zrozumieniu ludzkiej płciowości niezwykle ważne są uwarunkowania biologiczne, psychiczne i społeczne, to do prawdziwego zrozumienia tożsamości kobiety i mężczyzny konieczne jest przezwyciężenie ujęć materialistyczno-naturalistycznych. Mężczyzna i kobieta utwierdzają się w swojej płciowej tożsamości we wzajemnym dialogu, we wspólnocie miłości uczestniczącej w stwórczej miłości Boga. Męskość i kobiecość są wzajemnie dopełniającymi się formami osoby ludzkiej. Odrzucenie tej prawdy przeczy nie tylko chrześcijańskiej prawdzie o stworzeniu kobiety i mężczyzny przez Boga, ale także ich naturze wyrażającej się w obiektywnych kryteriach, poczynając od anatomiczno-funkcjonalnej struktury ciała, poprzez cechy psychiczne, aż po duchowość⁶.

2. Płeć biologiczno-anatomiczna (*sex*) a płeć społeczno-kulturowa (*gender*)

Jednym ze skutków nieuwzględniania wzajemności i komplementarności relacji kobiety i mężczyzny oraz zanegowania prokreacyjnego celu płciowości jest radykalne oddzielenie płci biologicznej (*sex*) od płci społeczno-kulturowej (*gender*). Płeć biologiczno-anatomiczna oparta jest na kryteriach biologiczno-psychicznych. Płeć społeczno-kulturowa określa sposób przeżywania i realizacji różnicy między płciami w konkretnej kulturze. Z błędnego odseparowania od siebie płci biologicznej i kulturowej, które w istocie polega na zrelatywizowaniu płci biologicznej, „wynika rozróżnienie różnych »orientacji seksualnych«, które nie są już określone przez różnicę płci biologicznej między mężczyzną a kobietą, ale mogą przyjmować inne formy określone jedynie przez radykalnie autonomiczną jednostkę. Ponadto sama koncepcja płci społeczno-kulturowej zależy od subiektywnej postawy osoby, która może wybrać płeć społeczno-kulturową nieodpowiadającą jej płci biologicznej (...) (transpłciowość)”⁷.

⁴ Jan Paweł II, Encyklika *Veritatis splendor* o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła (6.08.1993).

⁵ Kongregacja ds. Edukacji Katolickiej, *Stworzył ich jako mężczyznę i kobietę*, dz. cyt., nr 4.

⁶ Zob. I. Grochowska, *Antropologiczny fakt ludzkiej płciowości i seksualności*, „Fides et Ratio” 4 (2014), nr 20, s. 58–72.

⁷ Kongregacja ds. Edukacji Katolickiej, *Stworzył ich jako mężczyznę i kobietę*, dz. cyt., nr 11.

Papież Franciszek w adhortacji *Amoris laetitia* wprost mówi o różnych formach ideologii „ogólnie zwanej »gender«, która zaprzecza różnicy i naturalnej komplementarności mężczyzny i kobiety. Ukazuje ona społeczeństwo bez różnic płciowych i banalizuje podstawy antropologiczne rodziny. Ideologia ta wprowadza projekty edukacyjne i wytyczne legislacyjne promujące tożsamość osobistą i związki emocjonalne w całkowitym oderwaniu od różnic biologicznych między mężczyzną a kobietą. Tożsamość człowieka jest zdana na indywidualistyczny wybór, który może się również z czasem zmieniać. Niepokojący jest fakt, że niektóre ideologie tego typu, utrzymujące, że stanowią odpowiedź na pewne, czasami zrozumiałe aspiracje, starają się ją narzucić jako myśl dominującą określającą nawet edukację dzieci. Nie wolno zapominać, że „płeć biologiczną (*sex*) oraz rolę społeczno-kulturową płci (*gender*) można odróżniać, ale nie rozdzielać” (nr 56)⁸.

Zasadniczy sprzeciw musi więc budzić postawa lekceważenia biologicznych i psychicznych elementów ludzkiej seksualności. Genetycy, endokrynologi i neurologi wskazują na znaczenie kryteriów płciowości związanych z biologiczną strukturą człowieka. W tym kontekście wymienia się (1) płeć chromosomalną, określoną przy zapłodnieniu przez chromosomy płciowe (kobieta XX, mężczyzna XY), (2) płeć gonadalną, zaznaczoną od siódmego tygodnia po zapłodnieniu i wyznaczoną przez gruczoły płciowe (jądra i jajniki), (3) płeć hormonalną, określaną przez odmienny poziom męskich i żeńskich hormonów, (4) płeć metaboliczną, określaną przez rodzaj aparatu enzymatycznego niektórych systemów metabolicznych, czy (5) płeć mózgową, wynikającą z typowo płciowego zróżnicowania mózgu⁹.

Konsekwentna, filozoficzna i antropologiczna interpretacja tych faktów w strukturze osoby nie tylko przeczy ideologicznym twierdzeniom o tzw. płci neutralnej zwanej niekiedy „trzecią płcią”, ale potwierdza prawdę, iż różnica między kobietą i mężczyzną jest konstytutywna dla ludzkiej tożsamości. Potwierdzają to – poza personalizmem chrześcijańskim – te nurty filozofii, które nie ulegają pokusie redukcjonizmu materialistycznego (negacja duchowego wymiaru człowieka) i idealistycznego (negacja prawdy o jego cielesności). Obydwa te stanowiska bowiem fałszywie interpretują celowość rozrodczą popędu seksualnego i jego społeczne uwarunkowania.

⁸ Franciszek, Posynodalna adhortacja apostolska *Amoris Laetitia* o rodzinie (19.03.2016).

⁹ Kongregacja ds. Edukacji Katolickiej, *Stworzył ich jako mężczyznę i kobietę*, dz. cyt., nr 24.

3. Ludzka natura: rozumność, wolność i zdolność do miłości

Chrześcijańska antropologia integruje elementy cielesne i duchowe w koncepcji natury osoby ludzkiej. Pojęcie natury niesie w sobie nie tylko pozytywną ocenę biologiczno-fizjologicznej struktury płciowości człowieka związanej z jego dojrzewaniem i rozwojem. Ludzka natura wskazuje także na istotę płciowości kobiety i mężczyzny, sensowność posiadanej przez nich zdolności rozrodczej, panowanie nad pożądaniem seksualnym i zdolność do wzajemnego poświęcenia w miłości (czynienie daru z siebie). Tak określana tożsamość płciowa kobiety i mężczyzny zakłada duchowo-podmiotową, zgodną z prawidłowo ukształtowanym sumieniem, odpowiedzialność za własną męskość i kobiecość oraz ich komplementarnie relacyjną więź w małżeństwie i rodzinie. W ten sposób ludzka płciowość zostaje wpisana w rozumność, wolność i zdolność do miłości osobowej człowieka. W konsekwencji kobieta i mężczyzna stają przed zadaniem rozumnego namysłu nad własną płcią biologiczną. Oznacza to przede wszystkim poznanie struktury biologiczno-psychicznej własnej płciowości. Rozumność osoby pozwala odkryć znaczenie płciowości w realizacji celów życiowych człowieka. Rzetelny namysł nie może pominąć komplementarności płciowości na płaszczyźnie biologicznej, psychicznej i duchowej. Odkrywa też różne znaczenia miłości (erotycznej, przyjacielskiej i zdolnej do poświęcenia), nie wykluczając funkcji rodzicielskiej mężczyzny i kobiety¹⁰.

Kobieta i mężczyzna jako osoby wolne są wezwani do kierowania własną ekspresją seksualną. Oznacza to, że potrafią rozróżnić namiętność i popęd. Odslania się wtedy różnica między pożądaniem i pragnieniem, siłą popędu i zdolnością do jego sublimacji, nie mówiąc o zdolności do integracji osobowej seksualności. Proces integracji jest tym bardziej konieczny, im większy wpływ zyskują dzisiaj zafałszowane teorie płciowości, utrwalane przez struktury zła, na przykład przez pornografię czy prostytutkę.

Kobieta i mężczyzna jako osoby przeżywają swoją płciowość w kontekście społecznym, którego najbardziej elementarnym wyrazem jest komplementarność płci. Płciowość mężczyzny i kobiety wprowadza ich w sieć odniesień, które mogą osiągnąć poziom troski zdolnej do najwyższego poświęcenia, ale narażone są także na wyzysk, krzywdę i poniżenie. W tym drugim przypadku mogą powstawać stereotypy, nierówne traktowanie, a nawet przemoc wobec

¹⁰ Zob. A. Gos, *Wymiary płciowości – analiza wieloaspektowa*, „Fides et Ratio” 4 (2014), nr 20, s. 24–57; P. Fijałkowski, *Seksualność, psyche, kultura*, Warszawa 2007; K. Maissner, *Płciowość człowieka w kontekście wychowania osoby ludzkiej*, Poznań 1999; J. Nagórny, *Płciowość ludzka w kontekście miłości*, Lublin 2005; Y. Semen, *Seksualność według Jana Pawła II*, Poznań 2008.

kobiet i mężczyzn. Dlatego osobowe podejście do relacji między płciami zakłada poszanowanie ich godności osobowej i ich praw, a także sprawiedliwość struktur społecznych i kulturowych oraz prymat sumienia opartego na prawdzie o moralnym dobru. Interpretację tej prawdy Kościół rozwija w ramach teologii ciała. Kościół widzi mężczyznę i kobietę w perspektywie wzajemnego daru. „Ciało wyrażające kobiecość i męskość ujawnia wzajemność i komunie osób. Wyraża ją poprzez dar jako podstawową prawidłowość osobowego bytowania. Jest to ciało świadczące o stworzeniu jako podstawowym obdarowaniu, świadczące więc o miłości jako źródle, z którego zrodziło się to obdarowanie i dar. Męskość/kobiecość, czyli płeć, jest pierwotnym znakiem obdarowania stwórczego, a równocześnie uświadomionego przez człowieka jako mężczyznę/kobietę”¹¹.

4. Małżeństwo – związek mężczyzny i kobiety

Jedynie związek mężczyzny i kobiety, w którym płodna miłość oparta jest na komplementarności płci, stanowi właściwe środowisko do zrodzenia i wychowania dzieci, a przez to fundament zdrowego społeczeństwa. Z tego powodu cieszy się on szczególną ochroną prawną i licznymi przywilejami. Naruszenie tego podstawowego przekonania w systemie prawnym pociągnęłoby za sobą poważne zmiany w praktyce społecznej, w tym w edukacji i w wychowaniu młodego pokolenia. Dokument Kongregacji Nauki Wiary wyraźnie podkreśla współczesne zagrożenie: „jeśli z punktu widzenia prawnego małżeństwo między dwoma osobami odmiennych płci zostało uznane tylko za jedno z możliwych małżeństw, koncepcja małżeństwa uległaby radykalnej zmianie, z poważną szkodą dla dobra wspólnego”¹².

Kościół naucza, że szacunek dla osób homoseksualnych nie może prowadzić do aprobowania zachowania homoseksualnego albo do zalegalizowania związków homoseksualnych – stwierdza obowiązujący wszystkich katolików dokument Kongregacji Nauki Wiary. Wydają się o tym zapominać przedstawiciele tzw. katolicyzmu otwartego spod znaku „Kontakt” (pismo Klubu Inteligencji Katolickiej w Warszawie), „Więzi”, „Tygodnika Powszechnego” i „Znaku”, którzy wraz ze środowiskami LGBT rozpoczęli kampanię społeczną „Znak pokoju”, służącą promocji postaw homoseksualnych oraz w konse-

¹¹ Jan Paweł II, *Mężczyznę i niewiastę stworzył ich*, Rzym 1986, s. 59.

¹² Kongregacja Nauki Wiary, *Uwagi dotyczące projektów legalizacji prawnej związków między osobami homoseksualnymi* (3.06.2003), nr 8, <https://episkopat.pl/en/kongregacja-nauki-wiary-uwagi-dotyczace-projektow-legalizacji-prawnej-zwiazkow-miedzy-osobami-homoseksualnymi/> (dostęp: 1 września 2022).

kwencji legalizacji związków homoseksualnych (2016). Sprawa jest bardzo poważna, gdyż oznacza, że część prominentnych polskich środowisk katolickich staje w zdecydowanej opozycji do nauczania moralnego Kościoła. Dodatkowo w materiałach na stronie znakpokoju.com w manipulacyjny sposób przedstawione jest nauczanie papieża Franciszka, którego autorytet organizatorzy kampanii chcą wyraźnie wykorzystać do swych celów¹³.

5. Odpowiedzialne rodzicielstwo

Rodzicielstwo powstaje na skutek płodnej miłości kobiety i mężczyzny. Rodzina to kobieta-żona, mężczyzna-mąż oraz dzieci. Wszelkie próby stworzenia nowego modelu rodziny pokazują ułomność rozumienia pojęcia rodzicielstwa. Rodzice oczekują swojego dziecka oraz je akceptują, przez co małżeństwo staje się rodziną. Macierzyństwo to wielkie i podstawowe powołanie i zadanie. W nim rozkwita w pełni kobiecość. Kobieta spełnia siebie, spełniając tym samym plan Boga. To ona pod swoim sercem nosi dziecko od chwili poczęcia. W tym błogosławionym stanie i czasie należy mieć na uwadze, że małżonek-ojciec już nie tylko dba o kobietę, ale o matkę wraz z dzieckiem.

Zadanie to należy zarówno do niej samej, jak i będącego przy jej boku małżonka-ojca. Nie ulega bowiem wątpliwości, że małżonek-ojciec w sposób pośredni przeżywa macierzyństwo przedporodowe swojej żony i matki wspólnych dzieci. Ojcostwo nie jest, jak wskazują uczeni, doznaniem somatycznym czy spontanicznym przeżyciem psychologicznym. Mężczyzna sam musi zrozumieć swoje ojcostwo, gdyż nie przychodzi ono jak macierzyństwo poprzez ciążę. Ojcostwo zatem musi być aktem świadomej refleksji, czyli musi być czynnie wprowadzone do świadomości. Dlatego więc mężczyzna-ojciec powinien wykazywać aktywność i angażować się w trud kobiety-matki. Nie sposób nie zauważyć, że okres ciąży jest dla kobiety nie tylko pięknym przeżyciem i oczekiwaniami na potomka, ale również wielkim trudem pod względem fizycznym. Tu zatem pojawia się przestrzeń dla mężczyzny, który w pełni rozumie i akceptuje rolę ojca, jaką Bóg mu powierzył. Ponieważ wszystko dzieje się w kobiecie-matce, zadaniem ojca ma być troska o matkę ich wspólnego dziecka: męskość pochyłona nad kobiecością i chroniąca ją przed zagrożeniami świata. Podporą dla kobiety jest więc czułość jej mężczyzny. Okres ciąży ma być dla małżonków wspólnym dialogiem o nowych zadaniach i wyzwaniach. Relacja

¹³ Zob. M. Przeworski, „Przekażmy sobie znak pokoju”: katolicy „otwarcia” wraz ze środowiskami LGBT promują postawy homoseksualne, <https://episkopat.pl/en/przekazmy-sobie-znak-pokoju-katolicy-otwarcia-wraz-ze-srodowiskami-lgbt-promuja-postawy-homoseksualne/> (dostęp: 1 września 2022).

dwojga ludzi będących rodzicami jest ich szczęściem i szczęściem dla dziecka. Rodzicielstwo przynosi również nowe radości nieznane tym, którzy nie podejmują tego trudu, bowiem owoc tej miłości to najpiękniejszy dar od Boga, jaki mogą otrzymać małżonkowie. Pamiętać przy tym należy, że rodzicielstwo nie zaczyna się w momencie poczęcia i nie kończy w momencie narodzin dziecka. Od tego momentu nabiera nowego wymiaru i pojawiają się nowe zadania i cele: dziecko jest już fizycznie obecne przy rodzicach. Teraz rodzicielstwo oznacza dbałość o wychowanie dziecka i wpojenie mu podstawowych wartości duchowo-moralnych, ochrona przed groźącymi mu niebezpieczeństwami oraz nauka przygotowująca do życia pośród innych i z innymi¹⁴.

6. Jedynie rodzice mają prawo do wychowania ich dzieci

W kontekście powyższych uwag należy przypomnieć, że zgodnie z prawem naturalnym jedynie rodzice mają prawo do wychowania swoich dzieci. Prawo to gwarantuje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej: „Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania” (art. 48 ust. 1; por. także Kodeks Rodzinny i Opiekunicy, art. 96 §1). Prawo decydowania o wychowaniu religijnym i moralnym dzieci przysługują rodzicom i prawnym opiekunom także liczne umowy międzynarodowe (por. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, art. 18 ust. 4; Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Socjalnych i Kulturalnych, art. 13 ust. 4; Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 14 ust. 3; Konwencja o prawach dziecka, art. 18).

W wychowaniu seksualnym dzieci i młodzieży rodziców winna wspierać szkoła. Ma ona ku temu wielkie możliwości, gdyż nauczyciele i wychowawcy, sami będąc rodzicami, przeważnie mają świadomość swej odpowiedzialności, a także należytą wrażliwość na istotne wartości moralne i cele procesu wychowawczego. Udział szkoły w procesie wychowania seksualnego winien jednak mieć charakter pomocniczy, to znaczy winien być przedłużeniem wychowania, jakie ma miejsce w domu rodzinnym, i „w takim duchu, jaki ożywia samych rodziców” (por. *Familiaris consortio*, 37; Kongregacja ds. Edukacji Katolickiej, *Stworzył ich jako mężczyznę i kobietę*, 46; *Amoris Laetitia*, 80–85).

¹⁴ Zob. S. Kempys, *Istotne elementy wychowania do odpowiedzialnej miłości w świetle twórczości Wandy Półtawskiej*, „Fides et Ratio” 4 (2014), nr 20, s. 101–127; W. Półtawska, *Eros et iuventus*, Poznań 2010; M. Brzeziński, *W trosce o dobro małżeństwa i rodziny. Dokumenty Papieskiej Rady ds. Rodziny*, t. 1, Lublin 2010; K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, Lublin 1986.

Konkluzje

Fundamentalnym punktem wyjścia naszej wielowymiarowej refleksji była „płciowość czysto ludzka, jako mężczyzny i kobiety, w chrześcijańskiej wizji człowieka” wskazująca na podstawowe fakty z dziedziny biologii, genetyki, embriologii czy psychologii (wymiar fenomenologiczny – podstawowe dane nauk doświadczalnych). Uwzględniając niezbędny i uniwersalny wymiar filozoficzno-antropologiczny i teologiczno-moralny wskazanych w tytule zagadnień, stwierdziliśmy, że płciowość mężczyzny i kobiety w chrześcijańskiej wizji człowieka odnajduje swój komplementarny charakter, wymiar i cel w małżeństwie i rodzinie.

Bibliografia

- Brzeziński M., *W trosce o dobro małżeństwa i rodziny. Dokumenty Papieskiej Rady ds. Rodziny*, t. 1, Lublin 2010.
- Fijałkowski P., *Seksualność, psyche, kultura*, Warszawa 2007.
- Gos A., *Wymiary płciowości – analiza wieloaspektowa*, „Fides et Ratio” 4 (2014), nr 20, s. 24–57.
- Grochowska I., *Antropologiczny fakt ludzkiej płciowości i seksualności*, „Fides et Ratio” 4 (2014), nr 20, s. 58–72.
- Jan Paweł II, *Mężczyznę i niewiastę stworzył ich*, Rzym 1986.
- Kongregacja ds. Edukacji Katolickiej, *Stworzył ich jako mężczyznę i kobietę. Z myślą o drodze dialogu na temat kwestii gender w edukacji* (2.02.2019); <https://episkopat.pl/en/52028-2-2/> (dostęp: 1 września 2022).
- Kongregacja Nauki Wiary, *Uwagi dotyczące projektów legalizacji prawnej związków między osobami homoseksualnymi* (3.06.2003), <https://episkopat.pl/en/kongregacja-nauki-wiary-uwagi-dotyczace-projektow-legalizacji-prawnej-zwiazkow-miedzy-osobami-homoseksualnymi/> (dostęp: 1 września 2022).
- Maissner K., *Płciowość człowieka w kontekście wychowania osoby ludzkiej*, Poznań 1999.
- Nagórny J., *Płciowość ludzka w kontekście miłości*, Lublin 2005.
- Półtawska W., *Eros et iuventus*, Poznań 2010.
- Semen Y., *Seksualność według Jana Pawła II*, Poznań 2008.
- Stanowisko Konferencji Episkopatu Polski w kwestii LGBT+ (28.08.2020); <https://episkopat.pl/wp-content/uploads/2020/08/Stanowisko-Konferencji-Episkopatu-Polski-w-kwestii-LGBT> (dostęp: 1 września 2022).
- Wojtyła K., *Miłość i odpowiedzialność*, Lublin 1986.

Streszczenie

Fundamentalnym punktem wyjścia naszej wielowymiarowej refleksji była „płciowość czysto ludzka, jako mężczyzny i kobiety, w chrześcijańskiej wizji człowieka” wskazująca na podstawowe fakty z dziedziny biologii, genetyki, embriologii czy psychologii (wymiar fenomenologiczny – podstawowe dane nauk doświadczalnych). Uwzględniając niezbędny i uniwersalny wymiar filozoficzno-antropologiczny i teologiczno-moralny wskazanych w tytule zagadnień, stwierdziliśmy, że płciowość mężczyzny i kobiety w chrześcijańskiej wizji człowieka odnajduje swój komplementarny charakter, wymiar i cel w małżeństwie i rodzinie.

Summary

Man and his sex: male and female.

A Christian-personalistic vision of the person, marriage and family

The fundamental starting point of our multidimensional reflection was “a purely human sexuality, as male and female, in the Christian vision of man” pointing to the basic facts in the field of biology, genetics, embryology or psychology (the phenomenological dimension – basic data of experimental sciences). Taking into account the necessary and universal philosophical-anthropological and theological-moral dimensions of the issues indicated in the title, we have affirmed that the sexuality of man and woman, in the Christian vision of man, he finds his complementary character, dimension and purpose in marriage and family.